

تحول در اسلام

امیرفیض- حقوقدان

آقای فرهاد گوهردانی پژوهشگر توسعه بی بی سی سوالی را به جهت عامه مطرح کرده که این است:

((چرا اقتصاد ایران متحول نمیشود؟))

پاسخ این پرسش در دوکلمه این است زیرا ایران امروز یک کشور اسلامی است و اقتصاد آن تابع نظم و مقررات اسلامی است؛ همانطور که همه ارکان اجتماعی و سیاسی و دولتی جمهوری اسلامی برپایه فلسفه اسلامی بنا شده، امروز هم اقتصاد ایران اسلامی است و از آنجا که اسلام ثابت است و متغیر نیست و عبارت اسلامی، اسلام متکامل است نه متحول لذا اقتصاد ایران اسلامی نمیتواند متحول باشد.^۱

اقتصاد در جوامع غیر اسلامی مانند سایر فنومن ها دائم در حال تحول است و درست برعکس فنومن های اسلامی است که از افتخارات و خصوصیات انحصاری آن سکون و ثبات است!

تفاوت اصولی بین اقتصاد اسلامی و غیر اسلامی بسیار است و این تفاوت طوری است که منسجم و منبعث از نفس فلسفه اسلام است و به این جهت اصلا سوال مزبور نمیتواند متوجه اقتصاد ایران اسلامی باشد و در تشبیه همانند آن است که از سنگ تحولات گیاهی خواسته شود.

اس و اساس اقتصاد غیر اسلامی بر پایه مصرف آزاد و تولید هر چه بیشتر قرار گرفته است در حالیکه اقتصاد اسلامی بر قناعت و پرهیز از مصرف بنا شده است، اقتصاد غیر اسلامی بر عشق به زندگی و دلبستگی به دنیا و زینت های آن بنا شده است در حالیکه در اسلام علاقه و عشق به زندگی دنیوی محکوم به مجازات شده است؛ آیه ۱۰ سوره اعراف میگوید:

<کسانی که به زندگی آرام گرفته اند و از زندگی خشنودند و همچنین آنکه از آیات خدا غافل اند حواله دوزخ شده اند>.

در این آیه کسانی که آیات خدا را نادیده گرفته اند در عرض کسانی قرار داده شده اند که به زندگی دنیوی دل بسته اند، یعنی از یک عادت طبیعی انسانی متنعم و خشنودند، قرار داده شده اند. قرآن در آیه ۳۶ سوره الحاقه؛ غذای کسانی که بواسطه علاقه و دلبستگی به زندگی به جهنم افتاده اند را چرک و جراثیم اعلام کرده است.

تفاوت را ملاحظه میکنید، در جوامع غیر اسلامی تلاش برای بهبود زندگی و تحصیل ثروت از مبنای فرهنگی آن مردم و از اسباب تحول اقتصادی است و در جوامع اسلامی از اسباب ذلت و مجازات اخروی است.

۱ - به گفته خمینی: «اقتصاد مال خر است» ح-ک

در جوامع غیراسلامی امکانات رفاهی و زندگی محدود و متناسب فعالیت و لیاقت در دسترس مردم قرار می‌گیرد، بنابراین لازمه سهم بردن از مزایای اقتصادی فعالیت است، ولی در جوامع اسلامی، برعکس جوامع غیراسلامی، امکانات و نیازبشری نا محدود و سهم افراد به دلخواه خدا مشخص می‌شود.

زمین و زمان را بهم بدوزی خداوند ندهد زیاده روزی

بجای فعالیت های اقتصادی که لازمه آن تحولات در ابزار و سرمایه و دانش و تکنولوژی است در اسلام حاکم بر ایران (تشیع) عبادت و زیارت سبب تعلق روزی می‌گردد، در این قاعده باوری چیزی که ظهورش نه ممکن است و نه لازم همان تحول است.

اقتصاد غیراسلامی منابع اقتصادی جهان را محدود و نیاز انسان هارا نامحدود میداند و دائم در این کوشش است تا بتواند بر تولید و منابع آن بیفزاید و همین امر از مراتب تحول است؛ در حالیکه اسلام منابع اقتصادی را نامحدود میداند آیه ۳۴ ابراهیم.

اقتصاد غیراسلامی قائل به رابطه بین تولید و مصرف است و سهم تولید را ناشی از کار و فعالیت و استفاده از ابزار بهتر و کار بیشتر میداند؛ و همین امر از اسباب تحول در اقتصاد بحساب می‌آید در حالیکه اقتصاد اسلامی باب ایمان و مسائل معنوی را رابطه بین تولید و مصرف میداند.

در اسلام جمهوری اسلامی کلیه مایملک و آنچه در زمین و هوا و زیر زمین است متعلق به امام است و مردم امانت دار آن اموال میباشند؛ یعنی مصدق کارکردن خر و خوردن یا بوی، امکان تحول در این سیستم اقتصادی ممکن نیست مگر بسود امام باشد، نه مردم.

بنابراین در چنین جامعه ای مانند جمهوری اسلامی ایران، طرح مسئله اقتصادی و اینکه چرا متحول نیست سوال معقول و متوجه به مورد نمیباشد و همان که آیت الله خمینی اقتصاد را مال خر دانست و این تتبع هم از امام علی است پاسخ سوال مطروحه است مگر تحول در خر ممکن است که انتظار تحول در اقتصاد اسلامی را داشته باشید.

توضیح: در امرداد سال ۶۴ رساله جامعی تحت عنوان اسلام نیروی بازدارنده از سوی نشریه سنگر منتشر شد که به سوال چرا اقتصاد در جوامع اسلامی متحول نمیشود پاسخ مستدل و مستند داده شده است. شاید در آینده باتفاق در بخشهایی از آن رساله ورود داشته باشیم.